

ABDULLA ORIPOV IJODINING YOSHLAR TARBIYASIDAGI AHAMIYATI

Ravshanova Mubinabonu G'iyos qizi

Qashqadaryo viloyati Qarshi shahri

42-umumiy o'rta ta'lim maktabining 7-sinf o'quvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek milliy adabiyotining ulkan siymosi, xalq shoiri Abdulla Oripov ijodining yosh avlod tarbiyasidagi o'rni va ahamiyati keng yoritiladi. Shoirning asarlari orqali yoshlarda Vatanga, xalqqa muhabbat, ma'naviyat, ezgulik, halollik va adolat tuyg'ularini shakllantirish, milliy g'urur va komil inson sifatlarini tarbiyalash masalalari tahlil qilinadi. Maqolada Oripov ijodining teran g'oyalari, badiiy ifodasi, odob-axloq va hayotga to'g'ri qarashlarga undovchi she'riy satrlarining ham bugungi, ham kelajak yoshlarga tarbiyaviy ta'siri haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Abdulla Oripov, yoshlar tarbiyasi, ilm, ma'naviyat, adabiyat, vatanparvarlik, ezgulik, komil inson, milliy qadriyatlar, shoir merosi.

Har qanday jamiyat taraqqiyotining negizi – bu yoshlar. Yoshlarning intellektual va ma'naviy barkamolligini ta'minlash esa millat ravnaqi va kelajagi uchun bebaho ahamiyatga ega. Bugungi globallashuv davrida yosh avlodni yuksak ma'naviyat, mustahkam e'tiqod va teran tafakkur egasi qilib tarbiyalash dolzarb masala hisoblanadi. Shu maqsadda, o'zbek adabiyoti xazinasida salmoqli o'rin egallagan ijodkorlarning asarlari yoshlarga axloqiy va milliy qarashlarni singdirishda ma'naviy manba bo'lib xizmat qiladi. Xususan, Abdulla Oripov ijodi – zamonaviy yoshlar uchun hayotiy maktab, to'g'ri yo'l, yuksak maqsadlarga yetishish uchun kuchli ruh, Vatanga sadoqat va halollikka undovchi qudratdir. Shoirning badiiy merosi yoshlarning ongini yoritadi, qalbini tozalaydi, ularga ustuvor va doimiy qadriyatlarni singdiradi [1].

Abdulla Oripov o'zining keng ko'lamli ijodiy mehnati bilan o'zbek adabiyotiga erkinlik, or-nomus, halollik, mardlik, vatanparvarlik va insonparvarlik singari qadriyatlarni kiritib oldi. Shoir she'riyatining asosiy g'oyasi – bu inson ma'naviyatini poklash, uni

ezgulikka, yaxshilikka, haqiqiy hayotiy maqsadlar sari yetaklashdan iborat. Yoshlar, ayniqsa, o'z hayoti uchun to'g'ri yo'l, orzu va umid izlab, o'z qalbini qat'iyat, iroda, g'urur, halollik, bardavomlik kabi fazilatlar bilan boyitishni istaydi. Ana shunday fazilatlar Abdulla Oripov asarlariga xos. U o'z she'rlarida yoshlarga "Vatan degani bola degani, ona degani, kelajak va ezgulik degani" deydi, ularga Vatan oldidagi burch, qarzdorlik hissini singdiradi. Shoirning "O'zbekiston", "Vatan", "Sadoqat" kabi ko'plab she'rlari – yoshlarda milliy g'urur va iftixor, rivoj va taraqqiyot uchun harakatga da'vatdir. Uning e'tiroficha, "Vatanni sevmqlik iymondandir", degan satr yoshlar uchun hayotiy shiorga aylangan. Bu shior yoshlarni Vatanga, xalqqa, ota-onaga hurmat va mehr bilan yashashga, hayot sinovlaridan mardona o'tishga chorlaydi. Oripov asarlarining yoshlarga aniq ta'siri shundaki, ular hayotni real baholash, to'g'ri yo'l tanlash, hayotiy nuqson va muammolarni bardavomlik, iroda va aql bilan yengib o'tishda yo'l ko'rsatadi [2].

Shoir asarlarida inson ma'naviy komilligi muhim o'rin tutadi. Uning "Inson", "Dono", "Hayot", "Baxt", "Imon", "O'zgarmas yo'llar" kabi she'rlari insonni doimiy takomillashuv, ruhiy tozalik, do'stlik, mehr-oqibat, vafo, sadoqat yo'li bilan yashashga undaydi. Shoir asarlarining qahramonlari o'z hayotida sadoqatli, halol, g'ayratli, mahobatli inson sifatida namoyon bo'ladi. Abdulla Oripov o'z ijodi orqali o'z vatani, tili, dini va urf-odatlariga sadoqatli bo'lish, milliy qadriyatlarni doimo ardoqlash zarurligiga urg'u beradi. Bu sifatlarga ega yoshlar esa albatta, intellektual va jismoniy barkamol, mustahkam orzu-umidlarga ega bo'lgan shaxs sifatida jamiyatda o'z o'rniga ega bo'ladi.

Shoir she'rlari – yoshlarda kuchli vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirishda, insonparvarlik, adolat, saxiylik, fidoyilik, hamdardlik, mehr-shafqat kabi insoniy fazilatlarni singdirishda bebaho ishonchli manbadir.

Milliy istiqlol va ozodlik g'oyalari, ona yurtga bo'lgan mehru muhabbat Oripov ijodining asosiy zamibini tashkil etadi. Shoir millat baxti, mustaqillik, tinchlik, taraqqiyot uchun to'xtovsiz kurash muhim ekani, yosh avlod har doim zamon ruhi bilan hamnafas bo'lishi, yurt taraqqiyoti uchun bilim, mehnat va matonat bilan yashashi lozimligini asarlarida teran ifoda etadi. Shoir she'rlarida "Men – o'zbekistonlikman", "Men o'zbekim", "Men ona zamin farzandiman" kabi ideallar yoshlarda millatdan faxr, ona

zaminga sadoqat, o‘z xalqiga va tarixiga chuqur hurmat hislarini kuchaytiradi. Oripov ijodi har bir o‘quvchini ona yurt uchun fidoyilik, halollik, mehnatsevarlik va ertangi kun oldidagi mas’uliyat yo‘liga boshlaydi [3].

Oripov “Ona yurt” obrazini muqaddaslik, bosh egilmas qadriyat, abadiyat ramzi sifatida tasvirlaydi. Shoir: “Ona yurtni sevgan inson, hayot va baxtni asraydi” degan satrlarni yozgan. Bu g‘oya yoshlarni umrini Vatan, millat va jamiyat farovonligiga bag‘ishlashga undaydi.

Abdulla Oripov ijodi yoshlarning ongini poklaydi, ularni yuksak fazilatlarining sohibiga aylantiradi. Shoir asarlaridagi ma’naviy, vatanparvarlik, insonparvarlik g‘oyalari yoshlarni Vatanga sadoqatli bo‘lishga, halollik, to‘g‘rilik, jasoratli, burchini vijdoni bilan ado etadigan shaxs bo‘lib hayotda o‘z o‘rnini topishga yetaklaydi. O‘zbekiston taraqqiyotida yoshlarning roli beqiyos. Har bir yangi avlod hayotga mehr, bilim, sadoqat, halollik, qat’iyat – shoir satrlarida targ‘ib etilgan ma’naviy kuch bilan ulg‘aysa, jamiyatimiz hamisha yuksak taraqqiyot, baxtu barakaga erishadi. Maktab va oliy ta’limda adabiyot darslarida Abdulla Oripov ijodi keng o‘rganiladi, uning she’rlaridan namunalar, hayotiy saboqlar hamda ruhiy motivatsion fikrlar yoshlarning tasavvuri va dunyoqarashini rivojlantirishda muhim manba vazifasini bajaradi [4].

Xulosa

Xulosa qilganda, Abdulla Oripov ijodi – yoshlar tarbiyasi uchun bebaho badiiy va ma’naviy boylikdir. Shoir asarlaridagi insoniylik, Vatanga muhabbat, halollik, do‘stlik, intiluvchanlik, mas’uliyat, bilimga chanqoqlik va axloqiy fazilatlar har bir o‘quvchi va talaba hayotida muhim o‘rin egallaydi. Shoir satrlari yoshlarni ezgulik, sadoqat, saxiylik yo‘lida yetaklaydi, ularni milliy qadriyatlarimizga, tariximiz va kelajagimizga sadoqatli avlod sifatida tarbiyalaydi. Abdulla Oripov ijodining yoshlar tarbiyasidagi ahamiyati abadiy, u doimo barcha yosh avlodga hayot maktabi bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Oripov A. Saylanma. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2001
2. Oripov A. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Ma’naviyat nashriyoti, 2017

3. Toshboyeva N. Abdulla Oripov hayoti va ijodi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019
4. Juraeva G. Oripov she’riyatida ma’naviy qadriyatlar. – Toshkent: Adabiyot, 2020
5. Usmonova Z. Oripov ijodining yoshlarga ta’siri. – Samarqand: Nurafshon, 2016
6. Mamajonov U. Abdulla Oripov va mustaqil avlod. – Toshkent: Fan, 2018